

Késmárki-Mészáros Gyöngyi
Polgári Jogi Tanszék
Témavezető: Menyhárd Attila egyetemi tanár

A szerződésátruházás jogintézményének rövid bemutatása

Az új Polgári Törvénykönyv számos, a korábbi által nem szabályozott jogintézményt kodifikál, melyek közül az egyik kevésbé ismert a szerződésátruházás. Jelen munka célja e modern és terjedőben lévő jogintézmény megismertetése.

A szerződésátruházás elfogadása

A szerződésátruházás jogintézménye alapvetően azt a célt szolgálja, hogy egy meglévő, hosszú távú jogviszonyban az egyik fél személyét illetően kontraktuális alapon jogutódlás következzen be anélkül, hogy ehhez a szerződéses jogviszonyban maradó fél egyidejű hozzájárulása szükséges lenne, vagyis anélkül, hogy e cél eléréséhez egy újabb, háromoldalú megállapodás megkötése lenne szükséges. A szerződéses jogviszonyban maradó fél az alapjogviszonyt létrehozó szerződésben vagy akár azt követően járul hozzá ahhoz, hogy a későbbiek során a másik fél személye megváltozzon, mely harmadik fél kiléte az alapjogviszony létrejöttkor még nem meghatározott vagy az átruházás csak mint lehetőség merül fel. Tehát a szerződésátruházás során az alapvetően zárt, két fél között létrejött jogviszonyban az egyik partner meghatározott kontraktuális jogai, követelései és kötelezettségei átszállnak egy harmadik félre a szerződés egyéb rendelkezéseinek változatlanul hagyása mellett.

A szerződési pozícióban valamely fél személyének megváltozása a felek ilyen irányú nyilatkozata nélkül megtörténhet jogszabály rendelkezése alapján is, különösen jogi személyek jogutódlása illetve öröklés esetében. Ekkor azonban törvényi előírás és nem egy kötelmi alapú szerződés az, amely rendelkezik a személyváltozás tényéről és részleteiről. Ez az esetkör jellegénél fogva eltér a szerződésátruházás jogintézményétől, a tárgyalása meghaladja jelen munka kereteit.

A szerződés átruházhatósága mint elméleti kérdés tárgyalásakor figyelemmel kell lenni a nemzeti és nemzetközi jogszabályokban deklarált

szerezési szabadság elvére is, amelyet *Eörsi Gyula* úgy határozott meg, hogy „*maga az elv azt jelenti, hogy bárki, bárkivel, bármikor, bármilyen szerződésre léphet és a szerződés tartalmát – eltekintve bizonyos, nem-jelentős törvényi korlátoktól – a felek maguk állapítják meg*”¹. A típusválasztás szabadsága a szerződésben szereplő jogok és kötelezettségek szabad alakítását jelenti, azonban a diszpozitív normák mellé kogens szabályok is kerülnek, melyek a szerződési szabadság korlátait jelentik. A szerződési szabadság elve és annak korlátai lehetőséget biztosítanak a jogalkotónak arra, hogy elismerjék vagy megtagadják a szerződési pozíció átruházhatóságát.

A szerződési pozíció kötelmi alapú átruházásának mikéntje tekintetében a jogirodalomban két elmélet uralkodik. A **Zerlegungstheorie**, azaz a részenként elemző elmélet alapján egy szerződéses jogviszony követelések és kötelezettségek összességéből áll, mely alapján a szerződési pozícióban a felek személyének változása az engedményezés és a tartozásátvállalás szabályai alapján mehet végbe, a szerződésátruházás önálló jogintézményként való elismerése ezen elmélet követői szerint szükségtelen.² A teória legjelentősebb képviselője, a német *Demelius* szerint a „*Polgári Törvénykönyv alapján (...) egy kötelmi jogviszony csak szolgáltatásra való jogosultságokból, vagyis követelésekből és kötelezettségekből, azaz kötelmekből állhat.*”³ Ebből következően az engedményezés és a tartozásátvállalás közvetlen vagy analóg szabályainak alkalmazásával a teljes szerződési pozíció mint egység átruházható.

Az **Einheitstheorie**, azaz az egységes elmélet az 1920-as években az addig uralkodó *Zerlegungstheorie*-val szembeni modellként alakult ki, képviselői a szerződéses jogviszonyt nem követelések és kötelezettségek halmazaként, hanem mint egységes szervezetet fogták fel, amely csak teljesen önálló jogi aktus révén ruházható át.⁴ Az elmélet különösen a huszadik század második felétől talált számos követőre elsősorban a német nyelvű, valamint a francia jogirodalomban.

Azon álláspont, amely nem ismeri el a szerződésátruházás lehetőségét abban az esetben, ha azt nem kodifikálják külön, arra hivatkozik, hogy a hozzá tartalmilag legközelebb álló két jogügylet, azaz az engedményezés és a tartozásátvállalás együttesen sem képes a jogutódlás joghatásának kiváltására. Az elmélet képviselői szerint (melyet a hazai bírói gyakorlat⁵ is

¹ EÖRSI: 64.

² BAUER: 39-40.

³ DEMELIUS: 253., in BAUER: 42.

⁴ SIBER, in BAUER: 65.

⁵ BDT 2008/1925

alkalmaz) engedményezéssel a jogosultat megillető, az adott jogviszonyból származó követelések ruházhatók át harmadik személyre, melyhez a kötelezett hozzájárulása nem szükséges. Azonban az engedményezés csak követelések átruházását jelenti, a szerződéses jogok átruházására nem alkalmas. A tartozásátvállalás megköveteli a jogosult hozzájárulását, tehát ez esetben már háromoldalú megállapodás létrejötte szükséges, továbbá az egyes tartozások átszállására vonatkozik, nem generálisan egy szerződésből fakadó kötelezettségek átruházására. A tartozásátvállalás és engedményezés jogintézménye tehát csak követelésekre vonatkozhat, de nem lehet tartozásátvállalással, engedményezéssel szerződésből fakadó jogokat és kötelezettségeket generálisan átruházni.

A különféle elméletek mérlegelését követően a szerződésátruházás megengedhetőségéről valamennyi állam maga dönt. Egyes országokban (pl. Olaszország, Hollandia) a kérdés törvényileg szabályozott, míg más országokban a bíróságok alakítják ki a gyakorlatot annak megengedhetősége (pl. Németország) vagy elutasítása (pl. Magyarország) mellett döntve. Ennek különösen nemzetközi magánjogi szerződések esetében van jelentősége, ahol az alkalmazandó jog fogja megállapítani az esetleges, ilyen jellegű rendelkezés érvényességét. Amennyiben a feleknek lehetősége van rá és az eset összes körülményét mérlegelve ez számukra kedvező, kiköthetik jogügyletükre olyan állam jogának, illetve olyan nemzetközi jogi dokumentumnak (pl. UNIDROIT Alapelvek) az alkalmazását, amely e jogintézményt elismeri.

A szerződésátruházás mint jogintézmény

A szerződésátruházás intézménye a fentiek alapján olyan háromoldalú jogviszony, melyben két fél szerződéses jogviszonyába egy újabb, kétoldalú szerződéssel belép egy harmadik fél oly módon, hogy az alapjogviszony egyik szerződő fele kilép a jogviszonyból. A szerződésátruházás, mint önálló jogügylet tárgya egy szerződési pozíció, mely rövid- vagy hosszútávú jogviszonyhoz is kapcsolódhat; történhet az alapszerződés egészére vonatkozóan vagy annak egy jól körülhatárolható és elkülöníthető részében; de akár előszerződés is átruházható.⁶

Az alapszerződés semmissége természetesen kihatással van az átruházó szerződésre is, hiszen a semmis szerződés nem alkalmas joghatás kiváltására, így annak pozíciója sem szállhat át. Az alapszerződés

⁶ BAUER: 76.

bizonyos részeinek semmissége esetén a szerződés érvényes részei átruházhatóak, azonban amennyiben a szerződésbe belépő fél erről nem tudott, úgy a tévedés szabályainak alkalmazásának lehet helye.⁷

Az alapszerződés relatív érvénytelensége esetében a sérelmet szenvedett fél választása alapján vagy továbbra is érvényesnek tekinthetik a szerződést, vagy amennyiben a rendelkezésére álló időn belül megtámadja azt, úgy szerződése ex tunc hatállyal érvényteleníthető. Ilyen esetben a belépő fél az átruházó szerződés alapján érvényesítheti igényét a szerződésből kilépő féllel szemben.

A szerződési pozíció átruházhatósága még annak elismerése esetén sem korlátlan, az függ szerződés jellegétől is. Így nem lehet szerződésátruházással élni olyan esetekben, amikor az engedményezés sem megengedett, azaz ha a szolgáltatás jellege (pl. annak bizalmi vagy intellektuális természete) vagy jogszabály (pl. tartási szerződés) azt kizárja. Az engedményezés kizárható a felek ilyen irányú megállapodásával is, azonban tekintve, hogy a szerződésátruházáshoz a szerződésben maradó fél hozzájárulása eleve szükséges, e kikötés a szerződésátruházás esetében nem értelmezhető.

Külön problematikus lehet a harmadik személy érdekében illetve javára kötött szerződés átruházása. Amennyiben a harmadik személy önmaga nem jogosult a szerződés teljesítésének követelésére, úgy nem tekinthető szerződő partnernek sem, tehát pozícióját nem ruházhatja át és a többi fél tekintetében az alanyváltozáshoz nem szükséges a hozzájárulása sem. Egyebekben, tehát ha a szerződés teljesítését önmaga is követelheti, a hozzájárulása nélkül akkor ruházható át, ha az átruházásnak nincs vele szembeni közvetlen joghatása,⁸ vagyis a kilépő féllel szemben egyébként sem élhetne közvetlenül követeléssel.

A szerződésátruházás külön megállapodással történik, mely során egyidejűleg akár mindkét szerződési pozíció átruházható, a formai szabályokat tekintve pedig az alapjogviszonyt létrehozó jogügyletre irányadó megkötések alkalmazandóak.⁹ Az átruházás – a szolgáltatás jellegétől függően – történhet akár az alapszerződés megkötésének idejére visszamenő, ex tunc vagy az újabb szerződésben kikötött időponttól, feltétel teljesülésétől függő hatállyal,¹⁰ előbbi esetben a belépő felet terheli a már teljesített szolgáltatások hibáiért a felelősség, míg utóbbi esetben a kilépőt. Az átruházás történhet időbeli megkötéssel is,

⁷ BAUER: 81.

⁸ BAUER: 95.

⁹ BAUER: 114.

¹⁰ BAUER: 99.

mely esetben csak átmenetileg kerül be a belépő fél a jogviszonyba, a határidő vagy feltétel bekövetkezte után a kilépő fél visszakerülhet a szerződési pozíciójába.

A szerződésben bent maradó fél a hozzájárulását megadhatja már az alapjogviszonyt létrehozó szerződéskötéskor vagy az követően is. Utóbbi esetben ez történhet különálló okiratban vagy akár az átruházó szerződésben is, amely így háromoldalú megállapodás lesz, ekkor azonban már kérdéses, hogy mennyire beszélhetünk az eddig tárgyalt szerződésátruházásról, amelynek lényege a szerződésben bent maradó fél kimaradása az átruházó okiratból. Ezt a különbséget jelzi az is, hogy akár a jelenlegi, a szerződésátruházást el nem fogadó magyar bírói gyakorlat alapján is¹¹ megengedett, hogy háromoldalú megállapodással a szerződő felek valamelyikének tekintetében jogutódlás következzen be.

A fő kérdés az előzetes hozzájáruló nyilatkozat, melynek dogmatikai megítélése vitatott. Egyik álláspont¹² szerint azzal a szerződésben bent maradó fél valójában meghatalmazza a kilépő felet arra, hogy a képviseletében a szerződésmódosítást véghezvigye, mely esetben azonban gondot okozhat a felek közötti érdekellentét megítélése. Egy másik elmélet¹³ szerint az alapszerződés ilyen értelemben egy ajánlatot tartalmaz a – később megkötendő – átruházó szerződésre vonatkozóan. Végül, az uralkodó álláspont¹⁴ úgy tekinti az ilyen tartalmú alapszerződést, mint harmadik személy javára kötött jogügyletet, mely alapján a belépő fél csak a későbbiekben vállalja el a kötelezettségeket. A különböző elméletek a számos eltérés mellett egyezők azon kérdésben, hogy amennyiben az átruházó szerződéssel az alapszerződés tartalma bármely módon változna, úgy ahhoz a bent maradó fél előzetesen nem járulhat hozzá, az csak háromoldalú megállapodás keretében kivitelezhető.

Szerződésátruházás a jelenlegi és az új Polgári Törvénykönyv alapján

A magyar magánjog a kötelemben történő alanyváltozásnak hagyományosan két fajtáját ismeri, az engedményezést és a tartozásátvállalást. Ezen jogirodalmi álláspontnak megfelelően¹⁵ a jelenlegi

¹¹ BH 2006. 409

¹² FRÜH: 102. in BAUER: 121.

¹³ PIEPER: 206. in BAUER: 121.

¹⁴ FAVRE: Rz. 746. in BAUER: 121. és 124.

¹⁵ SZLADITS: 122-131.

Polgári Törvénykönyv¹⁶ rendelkezései e két, jellegénél fogva hasonló jogintézményt szabályozzák, azonban az engedményezés és a tartozásátvállalás szabályai számos ponton eltérnek a szerződésátruházástól.

Abban egységes a bírói gyakorlat, hogy a ma hatályos magyar jogrendszerben nincs arra lehetőség, hogy a felek már a szerződéskötéskor kikössék, hogy az egyik partner a hozzájárulását adja ahhoz, hogy a szerződésből a másik akként szabaduljon, hogy ahhoz a szerződésben maradó személy későbbi hozzájárulása már ne legyen szükséges, vagyis a szerződésből kilépő fél egyedül dönthessen arról, hogy ki lesz a szerződésben maradó fél későbbi kontraktuális partnere. A gyakorlati igény azonban megvan a szerződésátruházás intézményére, különösen nemzetközi jellegű jogviszonyok esetében, ahol a pozícióját átruházni szándékozó fél olyan, gyakran gazdasági erőfölénnyel rendelkező külföldi jogi személy, akinek a gyakorlatában ez a megoldás szerepel.

A jelenlegi helyzethez képest változást hoz a már elfogadott új Polgári Törvénykönyv¹⁷, melynek hatodik könyvében, a kötelmi jog szabályain belül egy cím alatt található az engedményezés, jogátruházás, tartozásátvállalás és a szerződésátruházás. A jelenlegi Polgári Törvénykönyvhöz képest új jogintézményként került a jogszabályba a jogátruházás is, mely a forgalomképes jogok tekintetében teszi lehetővé a jogosult személyének megváltozását, az engedményezéstől csupán a jogintézmény közvetett tárgya különbözteti meg.

Az új Polgári Törvénykönyv megengedi, hogy a felek megállapodhassanak a szerződésből kilépő felet megillető jogok és az őt terhelő kötelezettségek összességének a szerződésbe belépő félre történő átruházásáról, biztosítva a kilépő fél szerződésből megillető jogainak és az abból eredő kötelezettségeinek generális átruházását. A szerződésben maradó fél az átruházáshoz való hozzájárulását már az alapjogviszony létrejöttekor vagy azután is megadhatja, ez esetben a szerződésátruházásról elegendő őt értesíteni ahhoz, hogy az hatályossá váljon.

A szerződésbe belépő fél nem jogosult beszámítani a szerződésből kilépő félnek a szerződésben maradó féllel szemben fennálló egyéb követelését, azaz a szerződésből kilépő illetve abba belépő fél a harmadik személlyel szemben fennálló egyéb jogviszonyokra tekintet nélkül számolhatnak el egymással. Ugyanakkor a szerződésben maradó fél sem

¹⁶ Az 1959. évi IV. törvény 2013. január 1-jén hatályos tartalma alapján.

¹⁷ A 2013. évi V. törvény a kihirdetésekor megfelelő tartalma alapján.

jogosult a belépő féllel szemben beszámítani a szerződésből kilépő féllel szemben fennálló egyéb, nem az átruházással érintett jogviszonyból származó követelését.

A szerződési biztosítékok, például a kezesség a szerződésátruházással megszűnnek, ugyanakkor véleményem szerint nincs jogi akadálya annak, hogy azok, külön megállapodás keretében továbbra is fennálljanak, azonban ez már nem a szűken vett szerződésátruházás keretében történik. A zálogjog jogosultjának változása esetén, amennyiben ahhoz a zálogkötelezett hozzájárul, az eredi zálogjog ranghelyén lehetséges új zálogjogot alapítani.

Az új Polgári Törvénykönyv követi a korábbi felfogást tekintetben, hogy az engedményezés továbbra is követelések átruházását szolgálja, azonban bekerül a jogszabályba a jogátruházás jogintézménye is, melyre a külön nem szabályozott kérdésekben az engedményezés szabályai alkalmazandóak. A szerződésátruházás tehát e három jogintézmény (engedményezés, jogátruházás és tartozásátvállalás) szabályainak egyfajta összegzését jelenti, noha utaló szabályként a jogátruházás rendelkezéseit nem tüntették fel.

Az engedményezés alkalmazandó szabályai alapján az átruházó szerződésben a követelést a kötelezett, a jogcím, az összeg és az esedékesség megjelölésével vagy egyéb olyan módon kell meghatározni, amely az átruházás időpontjában, jövőbeli követelések esetén legkésőbb a követelés létrejöttékor az engedményezett követelést azonosíthatóvá teszi. A személyhez kötött követelések átruházása a fentebb említetteknek megfelelően semmis.

A szerződésből kilépő fél köteles a belépő felet megfelelő tájékoztatással ellátni, részére a szükséges iratokat átadni, valamint a szerződésben maradó felet értesíteni kell az átruházásról és a jövőbeli teljesítés helyéről, módjáról. Az értesítést követően az átruházott szerződés módosítása a belépő féllel szemben hatálytalan. A beszámítás tekintetében a bent maradó fél a belépő féllel szemben csak azokat a kifogásokat érvényesítheti és azokat az ellenköveteléseket számíthatja be, amelyek az kilépő féllel szemben az értesítésekor már fennállt jogalapon keletkeztek.

A jogátruházás rendelkezéseit ugyan az új Polgári Törvénykönyv nem sorolja fel utaló szabályként, azonban véleményem szerint tartalmilag alkalmazandóak, így azon rendelkezés is, mely szerint *„ha a jog fennállását közhiteles nyilvántartás tanúsítja, a jog átruházásához az engedményezésen felül a jogosult személyében bekövetkezett változásnak*

*a nyilvántartásba való bejegyzése szükséges*¹⁸. E rendelkezésnek különösen ingatlant terhelő jelzálogjogok átruházása esetén lesz jelentősége, noha e szakasz csak deklarálja a jelenlegi gyakorlatot.

A tartozásátvállalás alkalmazandó rendelkezései szerint a követelés biztosítékai – kötelezettjének hozzájárulása hiányában – megszűnnek. Ugyan az új Polgári Törvénykönyv a szerződésátruházás szabályainál is külön deklarálja, a tartozásátvállalásnál is szabályozza, hogy a jogosult az átruházáshoz előzetesen is hozzájárulhat.

A szerződésátruházás elnevezésével kapcsolatban a kodifikáció során a szerződésengedményezés kifejezés merült fel még lehetséges megoldásként. A nemzetközi jogi dokumentumokban mindkét elnevezés megfelelője megtalálható, az Európai Szerződési Jogi Alapelvek, a német és a svájci jogirodalom a szerződésátruházás (transfer of contract, Vertragsübertragung), míg az UNIDROIT Alapelvek a szerződésengedményezés (assignment of contract) fogalmat használja. Végül a szerződésátruházás melletti legjelentősebb érv az volt, hogy az engedményezés – ahogy az fentebb is kifejtésre került – csak követelések átruházását szolgálja, míg a szerződésátruházás összetett pozíció átszállását jelenti.¹⁹

Nemzetközi kitekintés

A szerződésátruházás intézményét a jelentősebb modern, a kötelmi jog általános szabályaival foglalkozó nemzetközi dokumentumok is tárgyalják, valamint egyes államokban már bekerült a polgári törvénykönyvbe is, mely országok listájához hamarosan Magyarország is csatlakozni kíván. Alább e szabályozások közül mutatunk be röviden néhányat.

Európai Szerződési Jogi Alapelvek

A huszadik század második felében, a kontinens magánjogának egységesítésére irányuló számos törekvés közül az egyik a Lando Bizottság munkájában, az 1990-es évek második felében és a XXI. század első évtizedében megszületett Európai Szerződési Jogi Alapelvekben (a továbbiakban: Alapelvek) öltött testet. Az „Alapelvek” nem kötelező erővel rendelkező jogforrás és a gyakorlatban való alkalmazása csekély, azonban

¹⁸ 2013. évi IV. tv. 6:202 § (4) bek.

¹⁹ GÁRDOS: 11.

összefoglalja az európai magánjog általános szabályait, melyek az egyszer esetlegesen megszülető európai polgári törvénykönyv alapját képezhetik.

Az Alapelvek 12. fejezet 2. része ugyan röviden, de szabályozza a szerződésátruházást (transfer of contract), mely szerint a szerződő fél harmadik személlyel megállapodhat abban, hogy a harmadik fél a helyébe lép, de a jogutódláshoz, vagyis ahhoz, hogy a korábbi fél a kötelemből szabaduljon, a szerződéses jogviszonyban maradó fél hozzájárulása szükséges. Az Alapelvek ugyan nem tér ki a részletszabályokra, azonban mutatja a fejlődés irányát és azt, hogy a nemzetközi gazdasági élet igényli a szerződésátruházás jogintézményének elismerését.

Draft Common Frame of Reference

Az Alapelvek után folytatódott az Európai Unión belül a kötelmi jog egységesítése iránti törekvés, melynek eredményeként 2008-ban elkészült a Draft Common Frame of Reference (a továbbiakban DCFR). A három fő részből álló dokumentum az Európai Unió tagállamaiban jelenleg is fennálló jogrendszereknek megfelelő kötelmi jogi alapelvek és alapvető fogalmak meghatározásán túl legnagyobb részben szabályozási mintákat alkot.

A DCFR 5:302 szakasza a felek megegyezésén alapuló szerződési pozíció átruházását (transfer of contractual position) taglalja, lehetővé téve a szerződéses jogviszonyban álló félnek, hogy a helyébe harmadik személy lépjen. Az Alapelvekhez képest további szabályként rögzíti a DCFR, hogy az átruházáshoz a szerződéses jogviszonyban maradó fél a hozzájárulását előzetesen megadhatja.

UNIDROIT Alapelvek

Az UNIDROIT szervezet 1994-ben kidolgozta a Nemzetközi Kereskedelmi Szerződések Alapelveit (a továbbiakban UNIDROIT Alapelvek), melyet 2004-ben, majd 2010-ben átdolgoztak. A dokumentum nem jogszabály, a gyakorlatban mégis nagy segítséget nyújt a szerződések általánosan elfogadott alapelveinek megismerésében és értelmezésében.

Az UNIDROIT Alapelvek a 2004-es módosításokat követően a 9. fejezet 3. részben szabályozza a szerződésengedményezést (assignment of contracts). A fogalom meghatározása után kizárja a szabályok

alkalmazhatóságát a társaságok átruházásának esetére, mivel arra speciális szabályok vonatkoznak. A többi dokumentumhoz hasonlóan az átruházáshoz megköveteli a harmadik fél hozzájárulását, mely történhet előzetesen is, akár az alapjogviszony létrejöttkor. Ugyanakkor az UNIDROIT Alapelvek alapján a szerződésben bent maradó fél döntésén múlik, hogy a szerződésből kilépő felet elengedi-e, vagy kvázi kezesként visszatartja a szerződésbe belépő fél nem teljesítésének esetére, egyébként a szerződésbe belépő és kilépő fél kötelezettségei egyetemlegesek lesznek. A beszámításra illetve a kapcsolódó követelésekre az engedményezés és a tartozásátvállalás szabályait rendeli alkalmazni.

Egyes nemzeti jogok

A *holland* polgári törvénykönyv (Burgerlijk Wetboek) 6:159 szakasza alapján a szerződésátruházás megengedett, melyhez a jogviszonyban maradó fél hozzájárulása szükséges, egyéb rendelkezés hiányában a teljes szerződési pozíció az új félre száll át. Utaló szabályként a tartozásátvállalás körében szabályozott mellékkötelezettségek átszállására, valamint az átruházó jogügylet érvénytelenségének esetére vonatkozó előírásokat rendeli alkalmazni.²⁰

Az *olasz* polgári törvénykönyv (Codice civile) részletesebb szabályozást nyújt, a 1406-1410 szakaszai alapján a szerződési pozíció a másik fél hozzájárulásával harmadik személyre ruházható át, mely a bent maradó fél előzetes beleegyezése esetében az értesítés időpontjától lesz vele szemben hatályos. Az átruházó fél ugyan főszabályként szabadul a kötelemből, azonban az átruházó szavatol az alapszerződés érvényességéért.²¹

A *portugál* polgári törvénykönyv (Código civil) alapvetően az olaszhoz hasonló szabályozást tartalmaz azzal az eltéréssel, hogy az engedményezett jogügylet típusa határozza meg az átruházás formájára, a szerzőképesre és a felek közötti jogviszonyra vonatkozó szabályokat.²²

²⁰ Dutch Civil Code 6:157-159, <http://www.dutchcivillaw.com/civilcodebook066.htm> (letöltés dátuma: 2013. május 19.)

²¹ BAUER: 397.

²² GÁRDOS: 11.

A szerződésátruházás értékelése

A fentiek alapján megállapítható, hogy az új magyar Polgári Törvénykönyv a szerződésátruházás formájában olyan modern jogintézményt fogad el, amelyet még csak korlátozott számú ország deklarált, azonban a gazdasági igény következtében ezen államok számának növekedése várható.

A szerződésátruházás keretében az új jogalkotói álláspont alapján a két fél között létrejött szerződés pozíciója átruházható lesz harmadik félre, a jogviszonyból eredő jogok, követelések és kötelezettségek komplexen fognak átszállni. Az átruházandó szerződéssel kapcsolatos követelmény, hogy annak az átruházás időpontjában joghatás kiváltására alkalmasnak kell lennie, és az átruházás nem lehet jellegénél vagy jogszabálynál fogva kizárt. Azon kérdésekre, amelyekre a szabályozás nem nyújt választ, klasszikusan az engedményezés és a tartozásátvállalás szabályai alkalmazandóak, valamint véleményem szerint az új Polgári Törvénykönyv esetében a jogátruházás szabályai is.

Álláspontom szerint az új Polgári Törvénykönyv a szerződésátruházás intézményének elismerésével is a magyar magánjog modernizálását, a nemzetközi gazdasági élet kihívásainak magasabb szintű megfelelését fogja szolgálni.

Felhasznált irodalom

BAUER Christoph: Parteiwechsel im Vertrag: Vertragsübertragung und Vertragsübergang, Dissertation, Zürich/St. Gallen 2010

DEMELIUS Heinrich, Die Vertragsübernahme, in: Jher. Jb. 1922

EÖRSI Gyula: Összehasonlító polgári jog (Jogtípusok, jogcsoportok és a jogfejlődés útja), Akadémia Kiadó, Budapest, 1975

FAVRE, Pascal G.: Le transfert conventionel de contrat, Diss. Freiburg, Zürich 2005

FRÜH, Peter: Die Vertragsübertragung im schweizerischen Recht, Diss. Zürich, Aarau 1944

GÁRDOS Péter: Szerződésátruházás, Polgári Jogi Kodifikáció, 2005/3

PIEPER, Helmut: Vertragsübernahme und Vertragsbeitritt, Habil. Mainz, Köln / Berlin 1963

SZLADITS Károly: A magyar magánjog vázlata, II. rész, Grill Károly Könyvkiadóvállalalata, Budapest, 1935

SIBER, Heinrich: in: Strohal Emil (Hrsg.), Plancks Kommentar zum Bürgerlichen Gesetz- buch nebst Einführungsgesetz, 2. Bd. (Recht der Schuldverhältnisse), 1. Halbbd. (Allgemeiner Teil),4. Aufl.,Berlin 1914.